

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De Ecclesiastica Hymnodia Libri Tres

Secchi, Anacleto

Antverpiæ, 1634

Cap. XII. De defectibus circa formam diuini Officij.

[urn:nbn:de:hbz:1-45942](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:1-45942)

non voce, sed vel organo solo, vel solis aliis instrumentis reddantur. Quo euentu, vt seruetur integritas, debent ij Versiculi per vnum vel duos de choro voce congrua, quæ ab omnibus exaudiri queat, pronuntiari; nam alioquin mediæ Psalmorum omitteretur. Contingit quandoque à musicis mutari Hymni cantum in aliam compositionem suauiore, ad arbitrium. Quo euentu, qui sunt in choro Ecclesiastici debent Hymnum ab Ecclesia præscriptum omnino supplere. A nonnullis denique omittuntur aliquando vnus vel plures Psalmi, ob eandem causam, scilicet inseruendi festiuioribus aliis aut instrumentorum aut vocum symphoniis. Hoc omnino repugnat formæ diuino Officio ab Ecclesia præstitæ, quam nefas est mutare, vt sumus mox dicturi.

CAPVT XII.

Dedeseñibus circa formam diuini Officij.

*Canonica-
rum præ-
cum digni-
tas, & san-
ctitas.*

FORMA diuinarum laudum, quam in Horis adhibemus Canonicis, tantæ est dignitatis ac sanctitatis, vt nefas sit illam aut mutare, aut minuere, aut quoquomodo violare. Dignitas & sanctitas huius facillè comprobatur ex omnibus illis Capitibus, quæ primo Libro descripta sunt, circa præstantiam & effectus harum laudum; quia nimirum à Spiritu sancto, qui Sponsus est Ecclesiæ, est dictata: quæ autem à Spiritu sancto sunt, alta sunt & sancta. Deinde, quia sublimia Religionis nostræ mysteria complectitur, vt sanctissime

Altissimæ Trinitatis, Dominicæ incarnationis, vi-
tæ, passionis, mortis, Resurrectionis, & iudicia-
riæ potestatis. Præterea quia comprehendit reli-
giolissimos actus, quos erga Deum exercere de-
bemus, fidei, spei, caritatis, adorationis, submis-
sionis, laudationis, gratiarum actionis. Insuper,
quia offert verba & sententias aptissimas ad om-
ne bonum obtinendum, & ad omne malum a-
vertendum. Vtremque, quia intentio Ecclesiæ, in
huius formæ præscriptione & usu, est altissima
& sanctissima. Tandem, quia ab eadem Eccle-
sia graui præcepto iubetur, vt non liceat sine
culpa illam violare, præsertim post editam Pij V.
constitutionem, quæ ritum præscribit Officio
diuino.

Integritas igitur huius formæ seruanda est, ita
vt nemo sciens prudensve omittat aut totum Of-
ficium, aut aliquam Horam, aut eiusdem par-
tem, ne culpam contrahat vel mortalem, vel ve-
niale, magis minusve grauem pro qualitate
tum omissionis, tum omittentis: nam etiam
omittentis conditio sicut augere potest obligatio-
nem recitationis, ita etiam poterit aggrauare vio-
lationem. Si omittens est in sacris constitutus Or-
dinibus, & etiam beneficiatus, grauius certè de-
linquit quàm simplex Clericus tantummodò be-
nificatus: ita & Sacerdos Religionem profes-
sus magis delinquere censetur quàm Sacerdos
simplex. Qui item plura beneficia possidet, ma-
gis peccat quàm vnum tantum possidens. Ad
eiusdem formæ conseruationem spectat ordo
constitutus Horis Canonicis, ita vt nemini liceat,
sine causa rationabili, hunc ordinem interuerrere
sue Horarum, siue Psalmorum. Si aut obliuio
aut

*Recitantis
conditio
obligatio-
nem auge-
re potest.*

*Horarum
& Psalmo-
rum ordo
seruandus
in recita-
tione Offi-
cij diuini.*

aut causa cogeret ordinem mutare, ita ut posterior Hora dicatur ante expletam priorem; aut quis Psalmum Lectionemque posteriores dicat ante priores, tunc peracto officio debet supplere prætermiffa. Imò si aliquis, ex mala consuetudine contracta, solitus esset hunc ordinem scienter interuertere absque causa, non excusaretur à lethali noxa, quia grauius derogat ordini ab Ecclesia constituto, & obseruato.

Syncopatio vitanda.

Vitari contingit huius formæ integritatem variis modis. Primò verborum syncopatione, quando nimirum verba absorbentur, mutilantur, & truncatim proferuntur; quemadmodum, non sine audientium offensione, euenire conspicitur in multis Ecclesiis tam Canonicoꝝ quàm Regularium, ob nimiam recitantium festinationem, qui neque seipsos intelligunt. Huiusmodi syncopatio si est notabilis, quia accidit Officio publico, lethalem noxam habet coniunctam, quia violatur præceptum in re graui. Quando præscribitur à Iure, ut diuinum celebretur Officium studiosè, explicauit Glossa intelligendum esse absque syncopa, & absque mutilatione. Quæ culpæ grauitas excusaretur, si abusus & excessus non esset magni momenti. Imò omnis culpa excusaretur, si inuoluntaria foret syncopatio, uti accidit linguam habentibus aliquo impedimento detentam, nimirum aut naturali balbutie, aut precipitantia, aut etiam inolita consuetudine, quæ studio corrigi emendarive nequeat. Vitiatur etiam interruptione, dum quis inter recitandum interponit aut actiones, aut sermones ad ipsum Officium nihil spectantes, nec salutis spirituali aut corporali, nec item vtilitati aut proximi aut ipsius

*C. Dolètes.
De celebr.
Missæ.
Studiosè
recitandum
Officium
diuinum.*

psallentis

psallentis necessarios. Vnitas vniuscuiusque Horæ sicut pertinet ad solemnem ritum, & ad formam ab Ecclesia præscriptam, ita seruanda est iuxta præscriptionem, alioquin culpa contrahitur maior minörve, iuxta quantitatem interruptionis. Ad quam iudicandam, an magna sit vel modica, expendi debent qualitates Horæ tunc temporis recitatæ. Sicut non omnes Horæ sunt æqualis formæ, sed vna est altera longior, ita maior requiretur interruptio in longiori Hora, veluti in Matutinis, quàm in breuiori, veluti Tertia, Sexta, Nona. Et ne integritas maneat violata, in omnibus hisce casibus supplenda sunt quæ fuerunt interrupta. Non decet tamen statim supplere in ipsa Officij recitatione, nisi tam modica esset omissio, vt posset commodè suppleri absque aliorum offensione, & eius dilatio in finem Officij periculum afferre posset obliuionis. Melius semper censetur, supplere omissiones post Horam expletam, quia omnis sibilatio & mussitatio, quamuis leuis, offendit socios vicinos.

Numquam dicenda erit violata huiusmodi integritas ex modica aliqua omissione siue partis, siue etiam integri versiculi, quando ea euenit ex naturæ aliqua necessaria occasione; qualis esset tussis importuna, aut excreatus, aut sternutatio, quæ nec impediri, nec differri commodè possunt. Expleta naturæ necessitate, melius est inceptum proseguere tantum vnà cum aliis, quàm propriæ consulere satisfactioni, submissè repetendo ommissa, non sine circumstantium offensione, quemadmodum quidam plus iusto timidi repetere volunt.

Si interruptiones acciderent ex causa ad ipsum Officium diuinum pertinente, vt quando mini-

*Omissiones
in diuino
Officio
quomodo,
& quando
supplenda.*

Omissiones ratione Officij occurrentes an supplenda.
Molfes.
Tractat. 5.
de Hor.
Can. c. 2.
nu. 21.

stri celebranti solemniter deseruire debent, vel lumina ab Altari allaturi sunt, vel incensum è sacristia desumpturi, vel ad Altare procedunt, tunc nulla contrahitur culpa ob has interruptiones: imò, secundum aliquos Doctores, isti non tenentur supplere quod omittunt, dum in rebus ad Officium diuinum necessariis occupantur; quia illa occupatio supplet loco Officij non auditi, dum ministrant solemnitati recitantium. Quæ sententia sicut videtur rationi conformis, ita deseruire potest timidioribus, ne abstineant à necessariis muniis ad chorum spectantibus, ob timorem peccati. Nihilominus consultius est, in fine chori supplere quod omissum sit, præsertim si pars omissa sit notabilis, vti appositè monuit Nauar. de Orat. c. 10. rus, vt integritas formæ seruetur.

Interruptiones non admittenda ob quilibet causam.

Quamuis dari possint causæ legitimæ, quæ excusent à culpa quædam diuini Officij interruptiones, præsertim non graues, qualis esse potest utilitas aut spiritualis, aut etiam ciuilis seu corporalis proximi, quemadmodum obseruauimus fieri à viris tum doctrina tum religione insignibus, qui è choro exeunt, vt vocantibus laicis respondeant; iisque dimissis, iterum ad chorum redeunt, prosequentes recitationem cum aliis, supplentes deinde, expleto Officio, quod omiserunt tempore absentia: nihilominus, si necessitas non urgeat, laudabilius est, Deo in primis vacare, deinde laicis etiam maximè nobilibus respondere. Huius rei insigne exemplum reliquit posteris sanctus Ludgerus Episcopus Monasteriensis, qui accersitus à Carolo Magno Imperatore, ob graua Reipublicæ negotia, dum hic cum suis familiaribus diuinum recitaret Officium, licet

Surius 26.
Martij.

ter fu
catus
re l
gotii
Impo
pus c
ma d
ctis i
non o
lenolo
tem,
pedir
Hanc
admi
lem t
tus su
re vo
nostr
exem
cis c
ptas,
nego
tiam
quen
poter
tiam
rum
æstin
Aud
cedu
quid
sione
gotic
cij, v

ter fuisset per primarios Palatij viros sollicitè vocatus, noluit tamen nisi consummatis Horis adire Imperatorem, diuinum opus cunctis aliis negotiis anteponendum cognoscens. Indignatus Imperator conquestus est de hac mora. Episcopus deuotus hanc obtulit excusationem: *Iustissimum officium discretionis regulam secutus, Deum tibi & cunctis in terra mortalibus præferendum censeo, ideo non omit- tendum non ob Imperatorie maiestatis contemptum, uti ma- propter leuoli criminantur, sed potius propter tuam salu- principum tem, qua Deo debebam prius exoluere curavi, ex- negotia. peditor effectus ad ea qua mihi à te mandabuntur.*

Hanc repositionem Christianissimus Imperator admirans ait: *Gratias habeo, Episcope, quia qualem te esse credidi semper, talem te nunc esse exper- tus sum. Tu, ut hætenus fecisti, Dei semper exequere voluntatem, & simul nobis deuotus & fidelis, pro nostri Imperij statu orare memento.* Hic sanctus vir exemplum dignum reliquit omnibus Ecclesiasti- *Dei opus cis circa modum prosequendi laudes Dei ince- præferen- ptas, nec eas facillè interrumpendi ob sæcularia dum ceteris negotiis.*

negotia, neque propter potentiam aut reuerentiam Magnatum, cum maior sit dignitas Dei, quem tunc alloquuntur, quam omnes terrenæ potestates; nec propter timorem amittendi gratiam siue istorum siue quorumcumque amicorum, qui imò coguntur vehementiùs amare & æstimare eos, qui Deo tanta seruiunt fidelitate. Audiant hoc exemplum qui libenter è choro discedunt, ut laicorum negotia expediant. Utinam quidam non reperiantur, qui negotiorum occasiones quærant, vel etiam data opera differant negotiorum expeditionem ad tempus diuini Officij, ut euocentur à choro.

*Communica-
tio Officij
illicita.*

Violatur tandem forma diuini Officij, quando quis commutaret sine iusta causa Horas vnus diei in alias alterius diei. Si quis Officium Ferie quintæ vel Dominicæ commutaret in Officium Ferie tertiæ, quia breuius sit, id est violare legem latam à Pio V. in re graui. Nam si culpa grauis est omittere partem alicuius Horæ notabilem, vt quando quis tertiam aut quartam Matutini partem omitteret; ita etiam culpa grauis dicenda est, quando quis integras Laudes Matutinas commutaret in breuiiores alterius diei, quia non soluit integrum pensum illi diei debitum, sed potius tantummodò partem illius. A qua culpa excusari possunt, qui per obliuionem, aut ignorantiam, aut errorem, aut inaduertentiam in ordinando Officio diei ad hanc deuenirent mutationem. Quemadmodum si non rectè aspicientes Kalendarium, putassent eo die esse aliquam festiuitatem, cum esset FERIA; vel FERIAM crederent, cum esset festiuitas. In his euentibus bona fides excusat; tuncque valet illud vulgatum proloquium:

*Nauarrus
cap. 19. de
Orat.*

Officium pro Officio supplet. Alias causas à Doctolibus admissas ad tolerandã aliquam Officij mutationem, eam præsertim, quando quis ex deuotione per aliquam tantum vicem mutaret Officium de FERIA in Officium Sancti eo die occurrentis, de quo Ecclesia non celebrat; has, inquam, causas non admitterem in publica recitatione Officij quæ in choro expletur: maior enim extat imposita obligatio communi & publicæ recitationi quàm priuatæ, circa rituum Ecclesiæ obseruationem; sicuti & Decreta Summorum Pontificum, circa tempora, locum & modum psallendi tradita, diriguntur ad psallentes publicè

*De Cõsecr.
Dist. 5. cap.
Conuenit.*

cè in Ecclesia. Nec libertas, quantum ad tempus, locum & modum recitandi concessa priuatis personis, ad publicam in choro recitationem extendi debet: imò in ipsa priuata recitatione locum nequit ampliùs habere ista præcitata doctrina, concedens, deuotionis causa, mutationem Officij, cùm id nuper fuerit graui sacrae Rituum Cogregationis Decreto, auctoritate summi Pontificis Vr bani VIII. edito, omnino prohibitum; sublata etiam Episcopis facultate, quidquam in Romano Breuiario circa Officij qualitatem mutandi ex quacumque causa, inconsulto Romano Pontifice. Quare neque in choro, neque priuatè quis poterit in posterum, siue ex deuotione, siue ex alia simili causa, mutare Officij diuini qualitatem siue formam præscriptam in Romano Breuiario, alioquin recitationis obligationi minimè satisfaceret, vt distinctè cauetur in dicto Decreto.

Illam tamen censent docti & pij viri causam legitimam mutandi, etiam quoad chorum, aliquas diuini Officij horas, quando quis extra chorum recitare incepisset Officium vnius qualitatatis, iuxta ritum in Kalendario descriptum, & ad chorum accedens, inueniret, ab aliis tunc fieri Officium siue Dedicationis Templi, siue Reliquiæ in ea Ecclesia existentis; nam eo euentu licitè poterit iste explere reliquum Officium iuxta chorum ritum, nec huiusmodi mutatio dicenda esset vitiosa.

Huius formæ conseruationi maximè deseruit studium conformandi se toti Ecclesiæ; ita vt, quantum fieri possit, vbique seruetur eadem forma, nec ob quamlibet causam facile mutetur,

ficuti aliquando in multis diœcesibus, ad faciliorem recitantium commoditatem, accidere solet, non sine graui offensione pulchritudinis & decoris Ecclesiasticæ Hierarchiæ. Conspicere nobis contigit apud nonnullas Septemtrionalis regionis vrbes, ab Ecclesiasticis, ex quorundam Prælatorum siue incuria siue culpabili conniuentia, ad indulgendum aut ipsorum psallentium, aut laicorum conuenientium, Magnatum præsertim, genio, tum Vesperarum, tum Matutini Officium trium tantummodò Psalmorum cantu absolui, quamuis ibidem Romanum Breuiarium, auctoritate Pij V. summi Pontificis recognitum & approbatum, sit in vsu. Vigilare debent omnes Episcopi, & alij Prælati Ordinarij, vt si qui sunt introducti abusus circa hanc formæ variationem, vel quia mutata sint Officia Feriarum in alia Sanctorum festiua, occasione sumpta ex quolibet Altari vel beneficio in Diœcesi existentibus, vel quia mutilata sint Officia ex pronitate hominum ad libertatem, prorsus tollantur, & ad formæ vnitate cum tota Ecclesia renocentur; vt Ecclesiæ vniuersali, quæ est Sponsa Christi, sua reddatur pulchritudo & venustas, quæ maximè elucet in conformitate & vnitate omnium rituum ad Dei cultum spectantium. Ad quam rem deseruire maximè poterit vniuersalis in omnibus Diœcesibus obseruatio Rubricarum Romani Breuiarij. hoc modo omnes Ecclesiæ particulares erunt Romanæ Ecclesiæ, omnium matri, conformes. Si nihilominùs aliqua Ecclesia, aut Regularis Ordo, ex Summi Pontificis indulto, proprios ritus habere permittetur, in eo saltem conformitas vnitasque elucebit, quòd sicut ritus particulares

*Ecclesia
pulchritu-
do redditur
venustior
ex rituum
vnitate.*

particulares ab eodem vnico fonte (ab Ecclesia Romana) cognoscentur accepti, ita erunt ab omni leuitatis labe immunes. Experientia enim duce, coacti sumus videre haud paucas leuitates, melius forsan dixerim profanitates, in Officiis earum Ecclesiarum, quæ proprias sibi, inconsulta Roma, præscribere Rubricas. Vidimus, vt quid peculiare de his leuitatibus significetur, in quibusdam solemnioribus festiuitatibus præscribi psallentibus potum ceruisiæ & vini, aliquando largiori aliquando pariori mensura, iuxta maiorem minorémve Officij solemnitatem, à Prælato tribuendum. Quare par est, vel omnimodam seruare rituum vnitatem, vel ad eam, quammaximè fieri potest, accedere; vt sicut vnus est Deus cui cultus exhibetur, ita vna sit colendi forma apud omnes vbique nationes & regiones, vbi vnus idemque colitur Deus, cui sit semper omnis honor & gloria.

CAPVT XIII.

Temporum inordinatio caueatur in diuino Officio.

PERFECTA ordinis ratio sicut tempora operationibus præscribit, ita eorundem temporum obseruationem maximo studio tuetur, vt ipsæ operationes reddantur perfectiores. Inter *Temporum* conditiones viri iusti ab Hymnographo cognitæ *obseruatio* ac celebratas, illa est præcipua, vt temporum sit *est maximi* cultus solertissimus; nam assimilatur arbori se- *ponderis.* cus decursus aquarum plantatæ, quæ fructus suos reddit temporibus præscriptis: *Et erit tam-* Psal. i.